

Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului și Memoria Exilului Românesc
Str. Gen. David Praporgescu, nr. 33, sector 2, București, 020966

Telefon: +40 21 316 7565 / +40 21 316 7557

Fax: +40 21 316 7552

Web: www.crimelecomunismului.ro

E-mail: office@iiccr.ro

Cum se evaluează un manual de istorie?

(selecție după Robert Stradling, *Să înțelegem istoria secolului XX*)

“Ce reprezintă un manual bun de istorie? Răspunsul la această întrebare poate diferi de la un sistem educațional la altul și implică orice încercare de a oferi un răspuns definitiv la întrebarea de mai sus nu conduce decât la simple remarci cu caracter general. Desigur, există câteva principii pedagogice care determină ca o lucrare să devină potrivită pentru toate circumstanțele. (...) Întrebările din lista de mai jos, care pot fi utilizate pentru evaluarea manualelor de istorie, sunt organizate în trei mari categorii:

- Întrebări care evaluează conținutul și concepția pedagogică care stă la baza manualelor de istorie;
- Întrebări care vizează calitățile intrinseci ale manualelor de istorie;
- Întrebări care vizează calitățile extrinseci ale manualelor de istorie;

Evaluarea conținutului și a concepției pedagogice a manualelor de istorie:

1. Ce perioade istorice și evenimente sunt prezentate în manual? Se potrivesc acestea cu cele prezentate în programă? Există lipsuri care ar putea fi suplinite cu alte materiale sau manuale?
2. Conținutul manualului este aranjat tematic, sau manualul prezintă o abordare cronologică a unei perioade de timp? Manualul abordează aspecte ale istoriei universale, naționale, regionale, locale? Sau abordează exclusiv teme largi?
(...)
5. Câtă importanță se acordă în paginile manualului istoriei politice, diplomatice, economice, sociale și culturale?
6. Analiza din manual plasează accenul pe istoria națională, regională, locală, europeană sau universală. Sau pe o combinație între toate acestea?
(...)
8. Implică prezentarea istoriei naționale și o examinare a modului în care alte popoare au putut percepe evenimentele din țara în care este redactat manualul?
9. (...) Se concentrează manualul pe problemele moștenirii culturale comune sau pe acei factori care pun în lumină diversitatea?

Abordări pedagogice:

1. Ce cunoștințe învățate anterior sunt necesare pentru ca elevul să utilizeze efectiv manualul?
2. Ce abilități și competențe însușite anterior sunt necesare pentru ca elevul să poată utiliza manualul?
3. Poate fi considerat manualul ca instrument al activității la clasă și un caiet de exerciții? Include manualul surse istorice, activități și sarcini de lucru pentru elevi?
4. Dacă manualul conține teme de lucru, întrebări sarcini și exerciții de evaluare, care este menirea lor? Sunt axate pe cunoștințele pe care elevul le-a dobândit anterior sau îi oferă ocazia de a analiza în mod critic sursele istorice și să înțeleagă că un eveniment poate fi susceptibil de mai multe interpretări și evaluări?

6. Cum se leagă de textul manualului ilustrațiile, fotografiile, hărțile, graficele? Aduc ele un plus de cunoștințe sau doar exemplifică punctele de vedere expuse în text?

(...)

8. Încearcă manualul să prezinte elevului concepte istorice fundamentale, de exemplu, continuitate și schimbare, centralizare și fragmentare, dezvoltare și decădere, evoluție și revoluție?

(...)

Calități intrinseci ale manualului de istorie

(...)

2. Există exemple de explicații simple și reduționiste ale evenimentelor istorice?

3. Oferă manualul viziuni și perspective multiple asupra istoriei?

4. Este manualul părtinitor?

5. Este prezentul prezentat ca un rezultat inevitabil al trecutului? Este istoria percepută ca “un marș triumfător al progresului?”

(...)

7. Manualul poate să trezească curiozitatea elevului în legătură cu studiul istoriei?

(...)

9. Este textul manualului redactat într-un stil adecvat vârstei și abilităților elevului: analizați lungimea frazelor, utilizarea conceptelor istorice, utilizarea diatezei pasive sau a diatezei active?

Calități extrinseci ale manualului de istorie

1. Când a fost manualul publicat pentru întâia oară? Răspunsul ne poate oferi indicii la contextul politic în care a fost publicat manualul, cu privire la abordările științifice și pedagogice ale momentului respectiv.

(...)

5. Oferă prefața sau introducerea manualului vreun indiciu despre viziunea autorului, scop sau obiective?

6. Profesorul are nevoie de material didactic suplimentar pentru a îndeplini cerințele programei de istorie?

(...)

8. Poate fi manualul folosit pentru o perioadă mai lungă de timp? Are manualul un design atrăgător în comparație cu prețul? Este comparabil cu alte manuale? Este manualul satisfăcător din punct de vedere al raportului calitate / preț?”